

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертацію Стріхи Сергія Володимировича

за темою: «Індивідуальні особливості майбутніх психологів пенітенціарних установ як чинники їх професійного зростання», що була подана на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук зі спеціальності 19.00.09 – психологія діяльності в особливих умовах

Дисертація Стріхи Сергія Володимировича присвячена досить актуальній темі, змістом якої є професійне зростання майбутніх офіцерів-психологів пенітенціарних установ через розвиток індивідуальних особливостей, які необхідні для їх професійного становлення та відповідного виконання своїх функціональних обов'язків. Визначені автором важливі індивідуально-психічні риси майбутніх психологів пенітенціарних установ дали можливість розробити та провести тренінговий курс «Впевненості у собі», який дозволив розвинути їм необхідні професійні риси, для їх професійної діяльності.

Я переконаний, що дисертаційне дослідження Стріхи Сергія Володимировича дозволить більш ефективно вирішувати питання ретельного відбору кандидатів на посади психологів пенітенціарних установ, їх професійного вдосконалення та зростання.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану наукової та науково-організаційної діяльності Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького у межах науково-дослідної роботи «Психічна адаптація учасника бойових дій при посттравматичному стресі» (шифр 216-0043 І).

Вирішуючи головне завдання дисертаційної роботи, а саме професійне зростання майбутніх офіцерів-психологів пенітенціарних установ Стріха С.В., на основі досліджень науковців було окреслено специфіку феномену професіоналізму (як кінцевої мети професійного розвитку), що обумовлюється характеристиками професійної діяльності фахівця, а саме: високим рівнем його

кваліфікації та компетентності; розвитком його професійних умінь та навичок, а також їх реалізацією на рівні майстерності (тобто оригінально-своєрідного виконання визначених професійних завдань); пошуком оптимальних рішень і точністю та своєчасністю виконання як повсякденних, так і нестандартних службових завдань; продуктивністю професійної діяльності офіцерів-психологів пенітенціарних установ і стабільністю їх продуктивної діяльності з часом.

Ґрунтуючись на основних положеннях про професійний розвиток особистості та її професійного зростання, сутності професійних Я-концепцій, змісту індивідуально-типологічних складових особистості, мотиваційної спрямованості особистості та тренінгового підходу автор запропонував своєрідний алгоритм розвитку індивідуально-психічних рис, які покращують виконання майбутніми офіцерами-психологами своїх професійних функцій в особливих умовах діяльності.

С. В. Стріхою точно з наукової точки зору визначено об'єкт, предмет, мету дослідження, а також наукові завдання. Для вирішення визначених завдань, автор досить коректно підібрав психодіагностичний інструментарій, а достовірність змін показників підтвердив на математико-статистичні методи дослідження.

Новизна дисертаційної роботи полягає у тому, що автор: визначив індивідуально-психічні риси майбутніх офіцерів-психологів пенітенціарних установ; загрозливість особливих умов професійної діяльності, що ускладнюють виконання ними своїх функціональних обов'язків; розробив та апробував тренінговий курс розвитку впевненої поведінки майбутніх офіцерів-психологів пенітенціарних установ.

Здобувач удосконалив психограму офіцера-психолога пенітенціарних установ.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони мають бути впроваджені у практичну діяльність Державної кримінально-виконавчої служби України для підбору офіцерів-психологів на посади в пенітенціарних установах, вдосконалення індивідуально-психічних рис різних категорій офіцерів, які виконують свою професійну діяльність в особливих умовах.

Слід відмітити, що апробація результатів дослідження, сприяла публічному оприлюдненню теоретичних та прикладних аспектів дисертації серед широкого кола науковців та практиків. Слід зазначити, що ним виконана вимога ДАК України щодо висвітлення основних результатів дисертації у фахових виданнях.

Перший розділ дисертації – «Теоретико-методологічний аналіз професійного зростання майбутніх психологів пенітенціарних установ» присвячений теоретичному аналізу проблем професійного зростання фахівців.

Аналіз літературних джерел надав можливість автору охарактеризувати професійне зростання як процес, який забезпечує людині опанування знань, необхідних для формування умінь та розвитку професійної майстерності відповідно до індивідуальних особливостей, завдань, що виконуються, та умов професійної діяльності.

За результатами теоретичного аналізу та досвіду діяльності офіцерів-психологів пенітенціарних установ Стріхою С.В. визначено особливі умови професійної діяльності офіцерів-психологів пенітенціарних установ, а саме: поранення та загибель колег по роботі; недостатність необхідної інформації для прийняття необхідних рішень; обмеження часу на прийняття правильних рішень; необхідність паралельного виконання декількох «першочергових» завдань; наявність впливу психотравмуючих чинників.

На основі здійсненого професіографічного аналізу діяльності офіцерів-психологів пенітенціарних установ, автором було визначено особливості їх професійної діяльності. На основі цих особливостей нами було розроблено психограму офіцера-психолога пенітенціарної установи

У другому розділі дисертації – «Організація дослідження розвитку індивідуально-психічних рис майбутніх психологів пенітенціарних установ» – автор розробив відповідну програму дослідження, що складалася з п'яти етапів. Для проведення тренінгового курсу «Впевненості у собі», автор використав метод вирішення реальних ситуацій, що мали місце у діяльності психологів пенітенціарних установ. Перевага використання такого методу на мою думку полягала у тому, що респонденти мали можливість вирішувати запропоновані

ситуації самостійно з подальшою презентацією перед іншими та аргументацією своєї позиції. Обговорення ситуацій порівнювалось з їх вирішеннями офіцерами-психологами пенітенціарних установ, що дає можливість напрацювати правильні варіанти їх вирішення.

Третій розділ дисертації – «Емпіричне дослідження розвитку виявів важливих індивідуально-психічних рис майбутніх психологів пенітенціарних установ» – Стріха С.В. висвітлює результати, узагальнення та висновки емпіричного дослідження розвитку важливих індивідуально-психічних рис особистості майбутніх офіцерів-психологів пенітенціарних установ, здійснено аналіз їх впливу на покращання виконання майбутніми офіцерами-психологами своїх професійних обов'язків.

Узагальнюючи дані дослідження важливих індивідуально-психічних рис особистості майбутніх офіцерів-психологів пенітенціарних установ, що покращують виконання ними своїх професійних функцій автор визначив їх ієрархію, а саме: емоційно-вольова стійкість; рівень інтелекту; самоконтроль поведінки; наполегливість у досягненні мети.

Дисертаційне дослідження довело, що впевнена поведінка майбутніх офіцерів-психологів пенітенціарних установ проявлялась у володіння собою, впевненості у власних діях, здатності до виваженого прийняття та виконання прийнятих рішень, відповідний самоконтроль власної поведінки та прагнення подальшого покращання практичного використання та розвитку власних професійних можливостей.

Слід зазначити, що дисертаційна робота Стріхи С.В. виконана на достатньому теоретичному та емпіричному матеріалі, з дотриманням визначених методологічних засад, розкриттям та обґрунтуванням її основних положень. Загалом представлене до захисту дисертаційне дослідження є логічним за своєю структурою і завершеним за своєю інтенцією.

Дисертація Стріхи Сергія Володимировича відповідає паспорту спеціальності 19.00.09 – психологія діяльності в особливих умовах, її зміст адекватно представлений в авторефераті. Оформлення дисертації та автореферату, у цілому, відповідає встановленим ДАК України вимогам.

Дійсно, дисертаційна робота складає загальне позитивне враження, проте слід висловити деякі зауваження та побажання.

1. Чим обумовлюється професійне зростання майбутніх офіцерів-психологів пенітенціарних установ в особливих умовах професійної діяльності.

2. Чому на нашу думку, індивідуально-психічні риси майбутніх офіцерів-психологів пенітенціарних установ є визначальними в їх професійному зростанні.

3. Яким чином були відібрані ситуації, що обговорювались та вирішувались респондентами під час тренінгового курсу «Впевненості у собі».

Наразі викладені зауваження не знижують значущість наукової роботи, її науково-теоретичного та практичного значення. Вона є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати.

Висновок. За актуальністю теми, а також внеском у науку, ступенем новизни й обґрунтованості дисертаційна робота Стріхи Сергія Володимировича відповідає вимогам щодо кандидатських дисертацій, а здобувач заслуговує присудження йому наукового ступеня кандидата психологічних наук зі спеціальності 19.00.09 – психологія діяльності в особливих умовах.

Офіційний опонент:

Завідувач обласного методичного кабінету
Навчально-методичного центру цивільного захисту
та безпеки життєдіяльності Київської області
кандидат психологічних наук,
доцент

 О. П. Макаревич

«20» червня 2018 р.

Підпис Макаревича О.П. підтверджую

Начальник навчально-методичного центру
цивільного захисту та безпеки життєдіяльності
Київської області

 А.П. Булах